
Forezní fonetika umí odhalit pachatele podle jeho hlasu

Forezní fonetika umí odhalit pachatele podle jeho hlasu

Je obviněný stejnou osobou, která je slyšet ze záznamu anonymního telefonátu? S tímto odhalením by kriminalistům mohl pomoci forezní fonetik, bohužel touto specializací u nás disponuje jen pár odborníků. Proto [Fonetický ústav FF UK](#) poprvé otevřel v letním semestru seminář forezní fonetiky, který by měl poptávku po těchto specialistech vyplnit. Seminář vede doc. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.



Co bylo důvodem zařazení kurzu forezní fonetiky do studijního programu?

Seminář vznikl na základě zájmu nejenom našich studentů, ale i odborníků, protože forezní fonetika není v této zemi ještě příliš praktikovaná na odborné úrovni. V Kriminalistickém ústavu Praha existuje oddělení audio-video a dokumentace, z něhož před dvěma lety odešel do civilu Jan Mládek, jediný expert na analýzu hlasu, kterého dosud policie měla. Dlouho bylo místo v tomto oddělení prázdné, teprve nedávno ho obsadil kapitán Luboš Voříšek. On však není fonetik, ale inženýr, a pro srovnávání hlasů je třeba mít i fonetické a lingvistické znalosti – například jaké jsou meze variability hlasu u jednoho mluvčího. Proto začal navštěvovat naše kurzy a dochází právě i na forezní fonetiku.

Forezní fonetikou se u nás v tuto chvíli živí jen naše absolventka PhDr. Marie Svobodová, Ph.D., a i ta přivítala možnost rozšířit si znalosti o odbornou teorii a statistické analýzy. Jak velký trh ale v tuto chvíli pro odborníky je, nevíme. Jisté je, že obor fonetika, a tedy i seminář forezní fonetiky vyučujeme v celé republice jako jediní.

Pro koho je seminář tedy primárně určený?

Primárně je určený jako povinně volitelný seminář pro studenty navazujícího magisterského oboru fonetika. Jsme však malým oborem, v magisterském programu máme nyní osm studentů. Seminář v současnosti navštěvují tři studenti a dále pak Marie Svobodová a Luboš Voříšek.

Zároveň předpokládáme, že pokud by byl zájem například z Policejní akademie či jiných odborných kruhů, jsme schopni v rámci celoživotního vzdělávání nabídnout nejenom seminář forenzní fonetiky, ale komplexnější podobu kurzů zahrnující základy akustiky, fyziologické fonetiky apod. Mohlo by se jednat o čtyřhodinový blok, do něhož by se zapojili i další kolegové z Fonetického ústavu.

Zakotví již seminář v rozvrhu napevno?

Většinou otevíráme povinně volitelné předměty z kapacitních důvodů jednou za dva roky. V tomto případě bychom ale kurz rádi zopakovali i v příštím roce, aby se „usadil“. Slíbit to ovšem v tuto chvíli na sto procent nemůžu.

Co bude náplní kurzu a jaký bude poměr teorie a praxe?

Praxe s teorií budou asi v poměru půl na půl. V úvodních hodinách si představíme historii identifikace mluvcího, například kdy se hlas použil poprvé u soudu pro identifikaci pachatele, pak si řekneme něco o úlohách forenzní fonetiky a jejích možnostech nebo o fyziologii hlasu s jeho unikátnostmi a variabilitou. Hlavní část kurzu tvoří percepčně poslechový přístup a instrumentální, tedy akustický přístup k identifikaci mluvcího. Budeme se snažit zjistit, co jsme schopni na základě poslechu o mluvcím zjistit, například jeho pohlaví, věk, region, z jaké socioekonomické třídy pochází či jakého dosáhl vzdělání. V dalších hodinách již budeme na základě předchozí teorie měřit různé akustické parametry, jako jsou základní hlasová frekvence a formanty.

V závěru se zaměříme na statistické vyhodnocování, kde podle dostupných parametrů dvou mluvcích určíme, s jakou pravděpodobností se jedná o stejného či odlišného mluvcího. Poslední krátká kapitola se bude věnovat etickým otázkám. V rámci každého běhu kurzu bychom chtěli provést i krátký výzkum zaměřený na užitečnost vybraného parametru pro rozlišení mluvcích.

Je vám problematika forenzní fonetiky profesně blízká a chtěli byste si rozšířit vzdělání? Pak se ozvěte docentu Skarnitzlovi na e-mail radek.skarnitzl@ff.cuni.cz. Při dostatečném počtu zájemců je možné otevřít speciální program v rámci celoživotního vzdělání.

Seminář byl vytvořen za podpory projektu FRVŠ 193/2012.